

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI
ANLAŞMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

21 Şubat 2013, Ankara

SUNUM PLANI

- HİZMET TİCARETİNİN SERBESTLEŞTİRİLMESİ
- TÜRKİYE'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI KAPSAMINDA HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ
- ÇOKLU HİZMET TİCARETİ ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ
- MÜZAKERELERİN YÖNLENDİRİLMESİNDE ÖZEL SEKTÖRDEN BEKLENTİLER

HİZMET TİCARETİNİN ÖNÜNDEKİ TEMEL ENGELLER

- Piyasadaki toplam hizmet sağlayıcı sayısının sayısal kotalar, tekeller, münhasır haklar ya da ekonomik gereklilik testleri yoluyla kısıtlanması
- Arz edilecek hizmetlerin miktar, değer vb. konularda kotaya tabi tutulması
- Hizmet sektörlerinde yabancı sermaye payının sektör veya firma bazında sınırlandırılması
- Kurulumda şirket tipi zorunlulukları ya da ortak yatırım şartı getirilmesi
- İstihdam edilebilecek personel sayısının sınırlandırılması
- Yabancıların çalıştırılmasında aranan istihdam gereklilik testleri

HİZMET TİCARETİNİN ÖNÜNDEKİ TEMEL ENGELLER

- Üst düzey yöneticilere yönelik vatandaşlık ya da yerleşiklik şartları
- Mesleki hizmetlerin arzında vatandaşlık koşulu
- Külfetli ve şeffaflıktan uzak izin süreçleri:
 - Ayrımcı veya gereksiz külfet yaratan lisanslama/yetkilendirme koşulları
 - Mesleki yeterliliklerin ölçümünde gereksiz külfet yaratan değerlendirme sistemleri
 - Teknik düzenlemeler ve standartların arzu edilen hizmet kalitesini sağlama amacının ötesine geçerek pazara girişi engellemesi
 - Kriterleri belirsiz değerlendirme süreçleri ve orantısız lisans ücretleri
- Vize/çalışma izni koşullarının şeffaf ve rasyonel olmaması
- Yerli hizmet sağlayıcılara, yabancılara kıyasla daha avantajlı muamele yapılması (teşvikler, vb.)

HİZMET TİCARETİ GENEL ANLAŞMASI

- **GATS: hizmet ticaretine ilişkin uluslararası kuralları ortaya koyan ilk çok taraflı anlaşma (1995)**
 - Serbestleşmeyi sağlayan temel hükümler:
 - En Çok Gözetilen Ülke Hükümü (MFN),
 - Milli Muamele
 - Pazara Giriş
 - İç düzenlemeler:
 - Ayrımcı olmama
 - Gereksiz külfet yaratmama
 - Hizmet ticaretinin serbestleştirilmesini öngören Ekonomik Bütünleşme Anlaşmaları (GATS Md. V)

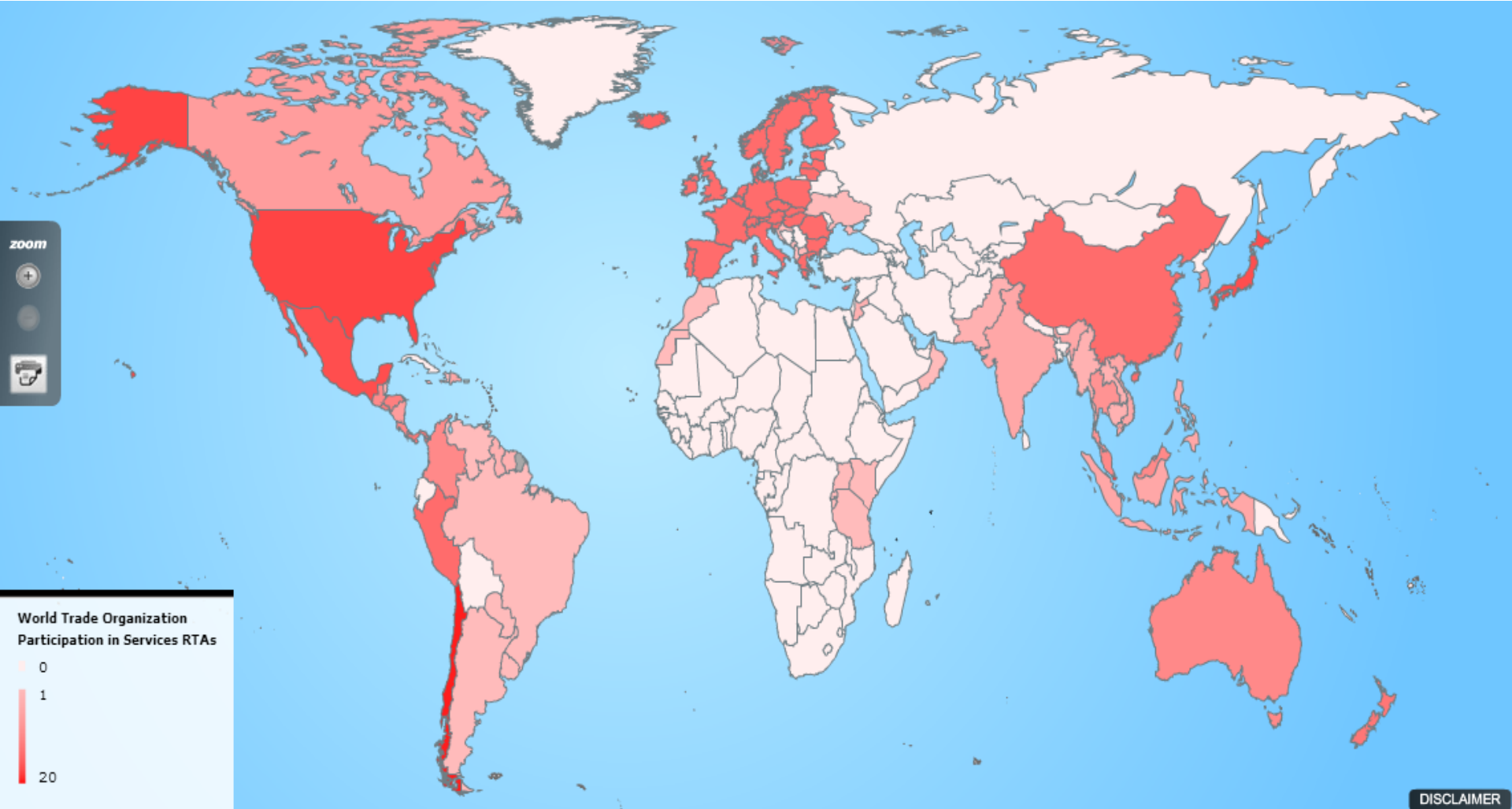

HİZMET TİCARETİNİN TERCİHLİ DÜZENLEMELER YOLUYLA SERBESTLEŞTİRİLMESİ

- Hizmet ticaretinin ikili ve bölgesel düzenlemelere dahil edilmesi nispeten yeni bir uygulama
 - DTÖ'ye bildirilen 108 tercihli ticaret anlaşması hizmet ticaretini kapsıyor
 - Bunlardan sadece 9'u 2000 yılından önce imzalanmış
 - Doha Müzakere Turunun öngörülen sürede bitirilememesi geniş kapsamlı STA'lara yönelimi artırıyor

SERBEST TİCARET ANLAŞMALARINDA HİZMET TİCARETİNİ KAPSAYAN ÜLKELER

HİZMET TİCARETİNİN TERCİHLİ DÜZENLEMELER YOLUYLA SERBESTLEŞTİRİLMESİ

- Hizmet ticareti engelleri → Mevzuattan kaynaklanan (tarife dışı) engeller
- Tercihli düzenlemelerin amacı:
 - Çok taraflı taahhütlerin ötesinde serbestleşme sağlanarak ikili/bölgesel entegrasyonun gerçekleştirilmesi
 - Taraflar arasındaki ayrımcı uygulamaların kaldırılması
- Arzu edilen sonuç:
 - Reform yoluyla mevzuat engellerinin giderilmesi
 - Mevzuat uyumlaştırmasıyla teknik düzenlemeler ve mesleki yeterlilik koşullarından kaynaklanan pazara giriş engellerinin giderilmesi
 - Gerçek kişilerin geçici dolaşımına yönelik süreçlerin (vize/çalışma izni) kolaylaştırılması

HİZMET TİCARETİNİN TERCİHLİ DÜZENLEMELER YOLUYLA SERBESTLEŞTİRİLMESİ

- Uygulama:
 - Sektörel taahhüt kapsamının genişletilmesi
 - GATS'ın yürürlüğe girişinden sonra yapılan tek taraflı reformların bağlanması yoluyla mevcut taahhüt seviyesinin derinleştirilmesi
 - Yeni reform taahhüdü sınırlı ve taraflar arasındaki güç dengesine bağlı!
- Sektörel düzenleyici kurallar:
 - Telekomünikasyon ve Bilgi-İletişim Hizmetleri, Finansal Hizmetler, Posta-Kurye Hizmetleri gibi alanlarda rekabetçi koşulların sağlanması

LİSTELEME YÖNTEMLERİ

- **Pozitif Liste (GATS tipi)**
 - Sadece taahhüt üstlenilen sektörler listelenir
 - Kısıtlamalar minimum taahhüt seviyesini ortaya koyar
- **Negatif Liste (NAFTA tipi)**
 - Baştan tüm hizmet sektörleri/faaliyetleri kapsama dahildir
 - Yeni hizmetler!
 - Sadece istisnalar listelenir:
 - Anlaşma hükümleri ile uyumsuz mevcut önlemler
 - Politika belirleme esnekliğine ihtiyaç duyulan hassas sektörler
 - GATS kapsamında MFN İstisnaları listesi → negatif liste

TÜRKİYE'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI KAPSAMINDA HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ

- Hizmet ticareti konusunun STA müzakere gündemimize girmesi:
 - Gümrük Birliği yükümlülüklerimiz ve AB'nin yeni nesil STA yaklaşımı
 - STA partnerlerinden gelen müzakere talepleri
- Amaç:
 - Hizmet sektörlerimizin gerçekleştirdiği ticarete ivme ve çeşitlilik kazandırılması
 - Bu alanda pazara giriş imkanlarının artırılması
 - Hizmet sektörlerinin istihdam yaratıcı etkisinin değerlendirilmesi
- Önceliklerimiz:
 - Hedef pazarlarda mevzuat engellerinin giderilerek pazara giriş ve yatırım olanaklarının artırılması
 - Potansiyeli yüksek komşu ve çevre ülkelerde pazara erken girme avantajının elde edilmesi
 - Müteahhitlik, lojistik ve ulaştırma hizmetleri, sağlık hizmetleri, turizm hizmetleri, mali hizmetler gibi alanlarda hedef ülkelerdeki yatırım ve iş imkanlarımızın artırılması

TÜRKİYE'NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI KAPSAMINDA HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ

- **Bugüne kadar müzakereye başlanan ülkeler:**
 - Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkeleri (askıda)
 - G. Kore (askıda → mal ticareti anlaşmasının yürürlüğe girişi bekleniyor)
 - Ukrayna (devam ediyor-taahhüt listesi değişimi gerçekleşti)
 - Kosova (ikinci tur müzakere Şubat 2013-anlaşma metni iletildi)
 - Şili (ilk tur müzakere Mart 2013-anlaşma metni teatisi)
- **İleride müzakereye başlanacak ülkeler:**
 - Kolombiya, Malezya
 - Japonya, Hindistan, Endonezya, Kanada (ön değerlendirme çalışmaları)
- **Potansiyel ülkeler:**
 - Komşu ve çevre ülkeler (Orta Doğu, Rusya ve BDT Ülkeleri, Balkanlar)
 - EUROMED ülkeleri
 - Mal ticareti alanında STA'mız olan ülkeler
 - AB'nin STA müzakere takviminde olan ülkeler

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

- **NEDEN:** Doha Kalkınma Turu müzakerelerinin kesintiye uğraması ve hizmetler alanında rekabetçi ülkelerin iddialı bir anlaşma hedeflemeleri
- **HEDEF:** Hizmetler ticaretinin %70'ini oluşturan katılımcılar arasında serbesti düzeyini büyük ölçüde arttıracak bir anlaşma imzalamak; kritik kitleye ulaşılması halinde çok taraflılaştırmak
- **ÜLKELER:** ABD, Avustralya, AB, Güney Kore, Hong Kong, İsrail, İsviçre, İzlanda, Japonya, Kanada, Kolombiya, Kosta Rika, Norveç, Meksika, Pakistan, Panama, Peru, Şili, Tayvan, Türkiye ve Yeni Zelanda

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

TEMEL PRENSİPLER :

- Tüm hizmet sektörlerini ve hizmet sunum biçimlerini kapsayacak iddialı bir anlaşma olması
- Taahhütlerin mümkün olduğunca piyasadaki durumu yansıtması ve müzakereler yoluyla yeni pazara giriş olanakları yaratılması
- Hizmet sunumunu etkileyen farklı alanlarda yeni disiplinler geliştirilmesi
- Yeni üyelere açık olması ve EAGÜ'lerin kalkınma hedeflerinin desteklenmesi

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ ANLAŞMASI MÜZAKERELERİ

ANLAŞMANIN YAPISI:

- Metin: GATS temel alınacak, ancak geliştirilmiş maddeler eklenecek
 - Netleştirme tarihi: Mart 2013
- Ülkelerin taahhüt ve istisna listeleri
 - Önerilerin sunulma tarihi: Mayıs 2013
- Yeni ve geliştirilmiş disiplinler
 - Ülkeler öneri sunmaya devam etmektedir

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ

Taahhütlerin Listelenmesi: Karma Yaklaşım

- Pazara giriş taahhütleri GATS benzeri pozitif listelenecek
- Milli muamele taahhüdü tüm sektör ve hizmet sunum biçimleri için yatay olarak uygulanacak
 - İstisnalar listelenecek (negatif liste)
 - Mevcut durumu yansıtır ve geleceği bağlar
- Ortak listeleme kılavuz ilkeleri belirlenecek

ÇOKLU HİZMET TİCARETİ MÜZAKERELERİ

Ülkemizin pozisyonu:

- Yoğun ticari ilişkilerimiz olan ülkelerin hizmet pazarlarına erişimin önündeki engellerin kaldırılması hedeflenmekte
- Mevzuat altyapısının geliştirilmesi ön koşuluyla, ülkelerce piyasalarındaki açıklığın yansıtılması önemsenmekte
- Kritik kitle tanımı yapılırken hizmet ticaretinde pazarımız olan komşu ve çevre ülkelerin katılımına vurgu yapılmakta
- İş ziyaretçileri ile hizmet satıcılarının geçici dolaşımını kolaylaştırmak için vize uygulamalarının şeffaflaştırılması ve kolaylaştırılması talep edilmekte

MÜZAKERELERİN YÖNLENDİRİLMESİNDE ÖZEL SEKTÖRDEN BEKLENTİLER

- Hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren Türk firmalarının etkili olduğu ya da potansiyel gördüğü pazarlar hangileri? Öncelik hangi ülkelere verilmeli?
- Hangi ülkelerde hizmet sektörlerindeki kısıtlamalar pazara girişimizi engelliyor?
- Pazara girişi veya piyasada faaliyetleri kısıtlayan ne tür engellerle karşılaşılıyor?
- Mesleki hizmetlerin arzında avantajlı olabileceğimiz ülkeler var mı? Hangi ülkelerle mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması anlaşmalarına öncelik verilmeli?
- Kamu alımları ve devlet destekleri ikili hizmet ticareti anlaşmalarımızın dışında tutuluyor? Bu alanlar da müzakere edilmeli mi?
- Listeleme yaklaşımı anlaşılır mı? Pozitif liste yaklaşımı ile devam edilmeli mi?
- Hassasiyetimiz olan ve gelecekte bağlanmasını istemediğimiz sektörler var mı?

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
EKONOMİ BAKANLIĞI

TEŞEKKÜRLER!

Ekonomi Bakanlığı
Anlaşmalar Genel Müdürlüğü
Hizmet Ticareti Anlaşmaları Dairesi
gats@ekonomi.gov.tr